

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

(23.)

Költ *Bétsben*, Szent-Mihály-Havának
 (Septembernek) 17-dik napján, 1793-dik
 Esztendőben.

Hadi Környűlállások.

Egy Frantzia Republikánus - Kapitány -
 süveget hozott *Körmendi István* nevezetű,
Baranya - Vármegyének Péts Városából
 származott Vitéz - Legény magával *Bétsbe*
 Septemb. 5-dikén, ki is tulajdon kezével
 vágta vólt le annak néhai birtokosságát azzal
 az alkalmatossággal, midőn az (t. i. a' Fr.
 Kapitány) meg-támadta vólna személylesen
 Hertzeg *Auersberg* Generálist, a' kinél. házi

C c

Hufzár vólt *Körmendi István*. A' Hertzeg szerentséssen meg - menekedett; hanem *Körmendinek* el-tsapta a' jobb keze' fejét egy Frantzia Dragonyos. A' dolog történt Májusnak 23-kán, ama' nevezetes *Famarsi* Tabornak 3-dik sántzánál.

Wurmser Vezérünk' Ármádiájánál vitézkedő Erdödy-Hufzár Oberflieutenant *Piacsek* Úr parantsolatot vett Sept. 4-kén *Mészáros* Generálistól, hogy *Steinfeldi* sántzaikból, és sántzaik mellől veresse el a' Frantziákat. Ezen parantsolatnak végrehajtására, két Hufzár - Fő - Hadnagyokat rendelt-ki magok osztályaikkal az Oberfl. Úr, és egy gyalog Kapitányt a' *Preis* Reg. jéből száz Emberrel. — A' két Hufzár-Fő-Hadnagyok, név szerént: *Boldizsár*, és *Csizar* Urak vóltak; ez a' Nádor-Ispány' Reg. jéből, ama' pedig Gr. *Erdödyéből*: az Oberflieutenant Úr' bizonyítása szerént, mind ketten próbáltt bátorságú és okosságú Vitézek. — Az Ellenség észre vette Vitézeink' szándékát, azért is fegyverben várta őket; de azért Lovassaink tüzessen közéje vágtak; Gyalogjaink pedig bajonéttokkal estek neki: húszat le-öldöstek belőlök, 3-at el-fogtak, a' többeket pedig túl verték *Steinfeld*en. — Ditséri az Ob. Lieut. Úr, a' két Főhadnagyokon, és Kapitányon kívül, az ezek alatt vitézül hartzolt Legényeket is egykül egyig. A' Nádor-

Ispány' Hufzárjai közzül egy Legény; az Erdődieknek pedig egy Emberek, és egy lovok kapott sebet.

Wurmser Vezérünk meg-hírdettette a' Szerviai Frájpártisták között, hogy a' melly Frantziákat ezentúl el-fogándanak, el ne merjék vágni azoknak a' nyakokat, török módra: mert ha különben tselekesznek, halál a' fejeken. Ezen tilalmazó parantsolattal jókor eleit akarta venni Gr. *Wurmser* a' Frantziák' kegyetlenségének, mellyet ezek el kezdtek vala már gyakorolni Auguft. 27-dikén egy *Sereffánuson*, a' kit is hogy el-foghattak elevenen: tüstént fel-szegeztek kezeinél és lábainál fogva egy magánossan állott görbe élő-fára. Ezen nyomorúlttnak nyögése fülibe hatott egy arra felé vetődött Ts. Kir. Tisztnek estvéli öt óraker, a' midőn már majd 12 órája múlt, hogy kínlódott a' szegény *Seressánus*, ki is meg-látván Tisztünket, vizet kért; de nem lehetett kérését tellyesíteni: mivel közel vóltak a' Frantziák. Nem lévén más mód a' rajta való segítésben, ágyúztak részünkről feléje, hogy mind fástól egygyütt, a' mellyre vólt feszítve, széllyel hordathassák, 's ekképpen véget vethessenek gyötrelmeinek.

Meg értvén H. *Koburg* a' maga vizsgálódó Vitézeitől, hogy Frantzia parasztokat láttak légyen fel fegyverkezve: mindjárt rendeléseket tett, hogy indúllyanak ne-

hány tsapat Seregek az említett parasztoknak széllyel verésére, a' pusztitást mindazáltal mindenütt el távoztassák. — Egy tsapat Sereget *Benyovszky* Feldmarsallieutenant vitt Sept. 2-dikán *Cambray* Várán alól, *Castelet* felé. A' merre ment mindenütt talált az igaz, fegyveres Fr. Paraszto-
kat: de a' kik mindenütt meg szaladtak előtte; úgy hogy nem fogathatott el többet hatnál közzülök, 's keveset is vágathatott le. A' falukban sehol se kapott Férfiakat, hanem tsak Asszonyokat. Ezek által meg izentette a' Férfiaknak, hogy azoknak házaik, a' kik vissza nem téréndenek el fognak égettetni. Két napra való abrak, 162 darab vágni való marha, 's egynehány szekér nyereséggel tért vissza más nap estvé, minden veszteség nélkül a' maga tanyájára *S, Auberthez*. Más tsapat-
tal Gróf *Bellegarde* Generális indúlt *Solesmestől*, melly *Cambray* Várán innen két mértfölddel fekszik, 's minden erdőkből el verte, és *S, Quentin* Váraig nyomta az ellenséget, melly mintegy hat mértfölddel esik *Bermerainen* alól, a' hol vagyon a' *H. Koburg* fő kvártélyja.

Győzedelmesen, és nyertesén tért-vissza Gen. *Bellegarde* is más nap; valamint *B. Lilien* Feld-Mar. Lieutenant is a' harmadik tsapattal.

Egynehány tsemó *Barkó*-Hufzárók, egy Fran. Adjutánst, egy Strásamestert, 9 Közembereket, és 2 lovakat fogtak Sept. 4-dikén *Fr. Hennegauban*; *Kinszky Ferentz* könnyű lovas Reg.jebéli fél Svadron pedig fogott ugyan akkor egy Fr. Oberstlieut. ot, egy Hadnagyot, 17 Lovasokat, és 19 lovakat.

A' melly *Anglus* hajós Sereg *Dünkirchen* Frantzia Várnak a' tengerről való ostromlására rendeltetett: el érkezett ezen Vár alá Aug. 29-dikén.

A' *Dünkircheniek*, minekelötte körül vétettek volna az ostromlók által: mind ki - szállították magok közzül a' betegeket, sebeseket, affzonyokat, gyermekeket, 's öregeket, és ezeknek helyébe feles számú fegyveres erőt nyertek előbbeni erejekhez, eleséggel 's munitzióval együtt.

A' *Prussziai* Király, még Sept. első napján *Edikheim*, vagy *Edikhofen* nevű Mező - városban tartózkodott, a' melly Mező - városnak fele a' *Palatinátushoz*, fele pedig a' *Zweybrücki* Hertzegséghez tartozik. Seregének egy részét közelébb indíttatta *Landau* felé, hogy a' *Német-Birodalmi* Ízélső helységeknek óltalmokra lehessen, a' *Landauiak* ellen, a' kik újra készültek azokat ki-rabolni.

Landau Várában, *Daenzel* nevezetű Kommisszáriusa vagyon a' N. Gyűlésének, a' ki ennekelötte Plébános vólt *Landauban*. Erről azt írják, hogy a' tsak mostanában tett új Kommendánsnak, *Lobadere* Generálisnak, kezéből is ki-vette ismét a' katonai kormányt. Maga gyakran körül lovagollya a' Várost, 's vizsgálódik; hanem nagyon félti a' bőrét: azért is mindenkor feles számú Katonákat szokott el-indítani maga előtt.

Alsátzia (Elsasz) Tartományát feles számmal kezdték oda - hagyogatni a' Lakosok, a' miölta ő-nékiek is meghirdettetett, valamint más Frantziáknak, hogy kötelesek lesznek mindnyájan hadi szolgálatot tenni. Rendszeréntvaló Katonák, 's Nemzeti Gárdisták is sokan szökdösnek-által a' Rajnán, az újjabb tudósítások szerént.

Szabaudia (Savoyez) Tartományát, mellytől a' múltt efsztendőben véletlen megfofzták a' *Szárdiniai* Királyt a' Frantziák: most ismét vissza - nyerte az említett Felség.

A' *Nagy - Britanniai*, és *Nápoly-Ország*i Udvarok olly szövetséget kötöttek egymással, hogy úgy hozván a' szükség magával, *N. Britannia* 12 ezer fegyveres Embertől álló segítséget nyer *Nápoly-Országtól*. Hogy pedig ezen Ország bátor-ságban lehessen a' Frantziák ellen: tiz

első nagyságú fegyveres hajóit fogja nékie által - engedni, ezen végnek eszközlésére, *Nagy-Britannia*.

A' *Vestindiai* Frantzia Szigetek ellen, új szerentsét akar próbálni Anglia, és e' végre : 2 Regementek rendeltettek-ki, melyekről az íratott közelébb, hogy négy öt hét alatt el is fognának indulni a' *Portsmouthi* ki-kötő helyből, *Howe William* Úr vezérlése alatt.

Azon *Portugallus* hajós Sereg osztályról, a' melly *Angliába* küldetett, nem olvassuk még mind ez ideig, hogy ki ment volna tengerre a' *Spitheadi Anglus* ki-kötő helyből. Azt Augustus végén is irták volt már ezen hajós Seregetséről, hogy alig ha tehetetlenné nem fogja azt tenni egy ideig a' szolgálatra, a' rothasztó hideg-lelés, melly uralkodni kezdett a' *Portugallus* tengeri Katonák között.

A' *Bétsi* Spanyol Követhoz érkezett tudósítások szerént, néhány Spanyol hadi hajók bé-kéredzettek a' *Touloni* Frantzia ki-kötő helybe, 's mindjárt nyertek engedelmet az oda való bé-állásra; hanem hogy egész bátorságok lehessen, azt is kérték, hogy a' ki-kötő helyből szállítások-bé minden Frantzia fegyveres készület a' fegyveres házba; és midőn ezt is megnyerték volna : úgy férkeztek-bé a' ki-kötő helybe, a' hová *Anglus* hadi hajókat is vártak magokhoz, A' melly Republiká-

nusok voltak *Toulon* Városában, ki-költöztek onnan ez alkalmatossággal.

Marsziliáról ellenben, olly hírt vett Auguft. 25-dikén a' Nemzet-Gyűlése, hogy meg-adta magát, 's bé is ment abba *Cardeaux* nevezetű Republikánus Generális.

Lyon Városáról, következő értelmű tudósítások olvastattak-fel Auguft. 29-dikén a' N. Gyűlésében: hogy Auguft. 24-dikén 220 millióra ment-fel már a' kár, a' mit okoztak a' Városban az ostromlók' golyóbissaik. Estve felé, újra Trombitást küldöttek - bé az Ostromlók a' *Lyoniakhoz*, egy irással, mellyben intették őket, hogy ne vonnyanak tovább ujjat a' N. Gyűlésével; de nem vólt reménylett foganatja ezen írásnak: mert, *Kellermann* Gener. levele fzerént, kéfzsek lettek vólna ugyan sok *Lyoni* Polgárok, kívánságokat tellyesíteni az Ostromlóknak; de az úgy-nevezett Nép-Kommissziója sokakat el-fogatott, 's agyon lövetett az említett Polgárok közzül.

A' *Helvétziai* Levelek is nagynak állítják *Lyon* Városának 24-dik Auguftusi romlását; de egyszersmind azt is írják, hogy annakutánna ki-rontóttak tsak ugyan még is a' *Lyoniak*, 's nem tsak visszanyomták az Ostromlókat, hanem el-vették egynehány földvárait is, sok ágyúkkal 's munizsióval együtt; és hogy kéfzebbek

a' Lyoniak a' magok le - omlott falaiknak rakás köveik között végezni életeket, mint a' Jákobinusok' járma alá adni magokat.

A' *Gaston*' Seregéről olly tudósítást vett Auguft. 30-dikán a' Frantzia Közjóra ügyelő N. Gyülési Deputátzió, hogy húsz ezernél többen hüllottanak-el abból kevés idő alatt; — és hogy a' Republikánusok temérdek munitziót nyertek-el tőle.

Frantzia Ország.

Küsztinnek halálra lett szententziázta-tását, (mellyről emlékezünk a' múltt pos-tán) követte más nap dél előtti tiz és tizenegy óra között a' gillotinozás is. — Ab-ban minden eddig érkezett Tudósítások meg egyeznek, hogy *Küsztin* nagyon el ereztette magát, midőn a' gillotin felé vi-tetett: de más részről abban is hogy kerefz-tyéni módra holt meg.. — Írásban butszú-zott el a' Fiától, mellyben arra kérte azt, hogy a' Közönséges Társaságnak szép nap-jaiban emlékezne meg ő rólla, és azon le-gyen, hogy jó emlékezetet eszközöllyön néki a' Nemzet előtt, a' mellyért most ártatlanul hal ő meg.

(Ezen kérése *Küsztinnek*, alig ha érheti tellyesedését: mert a' kihez intéző-dött az, fogva vagyon az is, t. i. az ifjú

Küsztin, sőt ennek Felesége is, a' kit leg-szebbnek írnak a' mostani Párisi Affzonyok között, a' *St Pelagie* nevezetű tömlöztbe záratott.)

Midőn le - esett a' gillotinról *Küsztin*' feje, a' vizes tseberbe: *brávót* kiáltottak sokan a' Nép közzül. Ezeket tsitítani akarta azon Egyházi Személy, a' ki halálra készítette vólt *Küsztint*; de meg - járta szegény: mert tüstént árestomba vitetett a' gillotintól, és mindjárt kéz vádak vóltak ellene: hogy t. i. néhai Gen. *Miaczinskyt* azzal bízatta, ne félyen a' haláltól, mivel Kirallyáért szenvedt az; és most is *Küsztint* illy szókkal bátorította: Szerentsés az Úr, hogy olly helyen hal - meg, mellyen a' lég - jobb, és leg - igazabb Király fel - áldoztatott. — Öt száz ezer lívrára reá ment elztendőnként, a' mint írják, a' *Küsztin*' jövedelme.

Brissot is, a' ki egy igen nevezetes Tagja vala a' N. Gyűlésének, kétség - kívül nem sokára utánna megy, több társaival együtt *Küsztinnek*: mert ő reá is halálos szententzia mondatott már Auguft. 29 - dikén a' Jákobinusok' második Klúbjában, melly *Kordéliusok*' Klúbjának neveztetik azért: mivel a' hajdani Kordéliusok, vagy Franciskánusok' Klástromában tartatik; valamint az első a' hajdani Jákobinusokéban, vagy

Dominikánusokéban: — pedig a' *Küsztin'* példája is közelébb elég bizonyosság arra, hogy a' mit egyfzer végre kívánnak hajtani a' Jákobinusok, már annak *török-szakad* meg kell lenni; 's meg is lesz: mert az ő Klúbjaiknak tsak Ekhóji úgy szólván a' Közjóra, és Köz-bátorságra ügyelő Depu-tátziók, valamint ezeknek ekhója ismét a' Revoluzionális Törvényfzék. Az említett napon, így szólott a' Kordéliusok' Társaságában vagy Klúbjában egy *Hebert* nevü Tag: „Nem világít többé *Küsztin'*: és ez, nagy szerentséje a' Hazának. Minémü nagy veszedelmeknek lett vólna ez ki-téve, ha meg-szökhetett vólna a' gillotin elől az a' gonofztévö; de ezen egygy áldozattal ne engedje ám még magát el-altatni a' Nép, hanem kívánnya a' *Küsztin'* több vétkes társainak is fejeket: értem a' *Briffotét*, *Vergniauxét* 's a' t. (El ne felejtse *Hebert* Uram a' *Lamarliere'* fejét is — így kiáltott egygy a' Nézők közzül.) Annak a' gaz *Briffot*nak, az Ölfzve-esküdttek' Féjének, és a' ki eszköze völt a' had-kezdésnek, 's annál fogva annyi vérontásnak is, nem lehet meg-engedni, hogy szívja többé a' levegö-eget, mellyet dögleletessé tetzen maga lételevel. Tartoznak ezen Társaságnak (t: i. a' Kordéliusok' Társaságának) Tagjai, fel-ofztani magokat minden közön-séges helyekre, 's el-állani a' N. Gyülése'

palotájának ajtajait : úgy kívánni a' fejét az említett gonofztévőnek, 's annak minden tzimborássainak. “

Páris Városának 48 Szakaszai arra kérték a' N. Gy. ét, hogy minden gyanús személyek (az az Nem-Jakobinusok) fogattassanak el.

Az úgy nevezett Revoluzionáris Republikánusok' nevében, egy beszédet tartott *Lacombe* nevezetű Alfzony, a' N. Gy. hez, mellyben azt kérte eröss ki fejezéseikkel, hogy a' néhai Nemesektől vétettesse nek el mind a' polgári, mind a' katonai fő hivatalok.

Elegyes Tudósítások.

Nagy tsorba esett az *Orosz* Birodalmon, ha igaz talál lenni, a' mit írnak *Sziberiáról*, hogy ottan az az egész környék, a' mellyen vóltak az arany és ezüst bányák: el-süllyedett, 's vele együtt oda lettek a' Lakosok is kevés héjján; és már most a' helyén, egy nagy tenger hanykodik.

Követést érdemlő példa.

Gallitziából írják, hogy *Poninszky* Hertzegné, született *Kalinoszky* *Mária* *Anna* Gróf-Alfzony, látván szép igyeke-

zetét egy *Zatvarnitzky Ádám* nevezetű szegény sorsú tanuló Iffjatskának, úgymint a' ki a' *Lembergi* Normális Oskolában kétszer nyerte-el egymás után az első prémiumot (jutalmat): öt száz német forint tőke pénzt rendelt nékie, további serkentésére, olly fel-tétellel, hogy a' míg ember-korra jutánd, öt *procento* interessét kapja az említett summának minden esztendőben; ha pedig el-éri az említett időt: akkor által-adódjon néki az egész tőke-pénz. — Be derék egyy Affzonytság az ilyen!

Egy *Mediolánumi* Ember, mintegy ezer tallérból álló arany pénz summával, a' melly örökségül maradott reája, haza felé indúlt *Róma* Városából a' múltt Auguft. vége tájján; de néhány napok' múlva a' *Tiberis'* partján taláztatott halva, 's a' mint vizgáltak volna hóltt testét, hét szúrások taláztatnak a' mellyjén. Egy baráttyára van a' gyanúság, a' kivel útazott. Tétettek is rendelések, annak kézre-kerítése eránt.

A' *Szepességről* írják, hogy *Gallitziának* *Zamosc* nevű Várába egynehány Orosz szekerek érkeztenek nem régiben, a' mellyek pénzzel voltak meg-terhelve.

Magyar Ország.

A' Tokaji szőlőkben sok kárt tett a' jég - esső.

*Keszthelyről (Szala - Vármegyéből),
Septemb. 5-dikén.*

„A' hirtelen jött hévség, hirtelen eltávozott tőlünk. Éjtzakáink nagyon hidegek járnak, 's nappal is csak dél - tájban vagyunk egy kis meleg. Erre nézve nehezen érik a' szőlő. — A' forró epés hideg-lelés, és a' vérhas most e' tájjon az uralkodó nyavalyák; de ritka hal-meg a' betegekben: mivel ha valahol, itt valóban hathatósan szokott segíteni magán a' természet.“

Pestről, Septemb. 10-dikén.

„Gyönyörűséges szép időnk jár mind éjjel, mind nappal. Piatzunk, Istennek hála! nagyon bővölködik gyümöltsel. Egy krajtzár arra szilvával, almával, vagy körtvélyvel betsülettel jól lakhatik egy szegény Ember.

Ezen folyó hónapnak 8-dik és 9-dik napjain menne véghez nállunk a' Városi Tanács-Székújítás (Magisfratual. Restauratio) Mél. *Majlát* Úr' Királyi Kommisszáriussága

alatt. — *Boráros Úr* a' Biróságban, *Grégár Úr* is a' Polgármesterségben meg-hagyattak. Májor *Hilt* pedig, Szenátori hivatalyába vissza-állítottott. “

B é t s.

Ezen hónapnak 13-dik napján tartatott az ügy - nevezett *Keresztes Dámák'* Innepe, mellynek alkalmatosságával bé-gyülekeztek az Udvari Templomba, Tsászárné ö Felső-gével — mint a' Rendnek Fő Pátronájával együtt — sok más *Keresztes Dámák* is, a' kik között Gróf *Festetits Györgyné* ö Nagysága kellemetes magyar öltözetben díszeskedett. — Hufzonnyóltz új Tagokkal nevededett a' Rend, kiknek számonk közzül valók: *Andrásy* Grófné, született *Festetits Mária* Gróf - Asszony; és *Csáky* Grófné, született *Zichy Joséfa* Gróf - Asszony ö Nagyságok.

Kohlmarkt nevezetü úttzában, egy újjonnan épült magas háznak harmadik kontignátziójából ki ugrott az ablakon est-véli 8 és 9 óra között a' múltt Szombaton egy szolgáló Leány: 's mindjárt szörnyü halált holt. Szerentsétlen tselekedetének okául azon lett nagy meg - indulását mond-ják, hogy az Asszonya által egy el - vezett lepedőért politzájjal fenyegettetett, és a'

politzáj' el érkezéséig egy szobába bé - zá - ratott.

* * * * * * * * *

Luxembürg Tartományunkba bé - rontott Auguft. 31-dikén, a' maga szomszéd Váraiból mintegy 9 ezerig való Frantzaság 3 tsapatokban. Az első tsapat vissza ve - retett, a' más két tsapatok közzül az egy - gyik *Jamoignenél*, a' másik pedig *Belle - fontainenél* állapodott meg.

Quesnoi Fr. Vár' oltroma derekassan foly, Gr. *Clerfait* Generálisunk' kormányo - zása alatt: valamint *Dünkirchen* Fr. Vár - nak oltromát is nagy tüzzel folytattatja *York* Anglus Királyi Hertzeg.

J e l e n t é s.

Posonyban következendő tzmű munka jö világ eleibe: *Resolutio propositi proble - matis de geometrica angulorum trisectione, primum adornata, inque lucem edita, Au - thore Antonio Trunessek, Archidioeceseos Strigoniensis Alumno, et SS. Theologiae Auditore. Posonii etc.* — Formája a' Könyvnek kis nyóltzad rétű, több lessz benne két száz lapnál; az árra egy forint.

